

SLUTSATSER

För att i möjligaste mån undvika att programvarufel ger allvarliga konsekvenser för den egna banken och för betalningssystemet är det av betydelse att

- bankernas IT-avdelningar verkligen följer de interna instruktionerna för när och hur programvaruändringar får ske;
- bankerna har en bra kommunikation med sina mjukvaruleverantörer, samt supportavtal som ger snabbt stöd i händelse av problem;
- banker vid egen utveckling av programvara testar denna omsorgsfullt under så produktionsliknande förhållanden som möjligt;
- bankerna har definierade och inövade reservrutiner och beredskapsplaner med klara prioriteringsregler;
- bankerna vid upptäckt av ett eventuellt gemensamt programvarufel varnar övriga banker. Noteras bör att effekten av ett programvarufel i en bank inte behöver vara densamma i en annan bank på grund av skillnader i integration med övriga data-system och angränsande mjukvara;
- informationsflödet och samarbetet med berörda myndigheter fungerar vid incidenter;
- informationsflödet till allmänheten fungerar vid incidenter.

Ökad finansiell stabilitet genom internationella standarder

Finansiella kriser leder till stora samhällsekonomiska kostnader, vilket vi kunnat se de senaste decennierna. Standarder som ger vägledning och utformar ”best practices” minskar risken för finansiell och markoekonomisk kris, ger ett referensmått och metod för utvärdering av ett land samt ger länder som ej uppfyller standarder vägledning i sin utveckling. Internationella organisationer driver utvecklingen av standarder och de utför också oberoende utvärderingar av enskilda länder. IMF och Världsbanken har exempelvis standarder som referens vid utvärdering av ett lands sårbarhet vid ekonomisk chock och som villkor vid kreditgivning.

VILKA ÄR DE VIKTIGASTE STANDARDERNA?

För att optimera användandet av resurser har finansiella organisationer, med representation från både i- och u-länder, enats om en lista över tolv prioriterade standarder. Listan innehåller standarder som definierar informationskrav på penningpolitik, finansfrågor, finanspolitik och statistik, regleringskrav vid insolvens och för ägar-kontroll, redovisning, revision, betalnings- och avvecklingssystem samt marknadsmissbruk. Därutöver finns tillsynskrav på banker, värdepappersbolag, värdepappersmarknader och försäkringsbolag.

Avsikten har varit att välja ut standarder som sammantaget utgör ett skydd mot kriser. Standarderna samverkar i hög grad med varandra. Exempelvis kan tillsyn av banker och andra finansiella

företag försvåras om inte reglerna för redovisning samt revision är väl utformade.

VIKTIGA STANDARDER FÖR FINANSIELL STABILITET

De standarder som är viktigast i samband med Riksbankens stabilitetsarbete är dels reglerna för betalnings- och avvecklingssystem, dels reglerna för tillsyn.

De standarder som är viktigast i samband med Riksbankens stabilitetsarbete är dels reglerna för betalnings- och avvecklingssystem, dels reglerna för tillsyn.

De förra anger hur betalnings- och avvecklingssystem för så kallade stora betalningar ska organiseras och de därmed sammanhängande riskerna minimeras. De senare sätter upp minimiregler och ”best practices” för reglering och tillsyn samt anger hur de finansiella instituten och marknaderna själva bör agera, t.ex. för att hantera sina risker. Som exempel på vad standarder innehåller beskrivs den för banktillsyn närmare i det följande.

Baselkommittén för banktillsyn har skrivit tjugofem *Core Principles* för banktillsyn. Principerna omfattar de olika delområden som ligger till grund för god tillsyn och bankskötsel, såsom:

- Tillsynsmyndigheten ska vara oberoende från påtryckningar och ha den kompetens och de resurser som krävs för den avsedda verksamheten.
- Alla banker och andra bankliknande kreditinstitut ska vara underkastade lagar, regleringar och tillsyn.
- Nya banker får endast starta efter en tillståndsprövning av myndigheterna. Därvid prövas bland annat att den planerade verksamheten och dess organisation är sund och att ägarna och verkställande ledningen är kompetent och hederlig.
- Banker ska ha antagit policier bland annat för kapitaltäckning, kreditgivning, förlustreserveringar, hantering av olika risker (kreditrisk, marknadsrisk, operativa risker, likviditetsrisker m.m.) och för internkontroll av verksamheten.
- Tillsynsmyndigheten ska utföra tillsyn både ”off-site” (genom rapportering) och ”on-site” (genom platsbesök). Tillsynen ska avse hela bankgruppen inklusive institut som inte är banker eller ens finansiella institut, så kallad konsoliderad tillsyn.
- Bankerna ska följa internationellt erkända redovisningsregler, vilket ska kontrolleras av de utsedda revisorerna.
- Tillsynsmyndigheten ska ha mandat att agera snabbt och effektivt med åtgärder för att förebygga att problem i banker växer sig stora.
- När banker etablerar filialer och dotterföretag utanför landgränserna ska tillsynen även avse dessa och samarbetsarrangemang måste därför göras med tillsynsmyndigheterna i andra länder.

Det har hittills inte gjorts någon formell utvärdering, t.ex. av IMF, av hur väl Sverige uppfyller standarderna om betalnings- och avvecklingssystem samt om banktillsyn.

VEM UTFORMAR STANDARDER?

Betydande specialkunskaper krävs för att utforma standarder vilket exempelvis innebär att redovisningsexperten utformar standarder för redovisning, banktillsynsmyndigheter för banktillsyn osv. Det är dessutom viktigt att standarderna får en bred internationell uppslutning – detta sker i första hand genom att så många länder som möjligt involveras i att arbeta fram texten till en standard. Slutligen krävs politisk förankring och regeringsstöd, med åtagande att verka för genomförande av de utformade standarderna.